

До разової спеціалізованої вченої ради
Національного університету

«Одеська юридична академія»

(65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 23)

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія» Бааджи Наталії Пилипівни на дисертацію Мінковського Вадима Вадимовича на тему «Цивільна відповідальність за неправомірне використання торговельної марки в мережі Інтернет», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дисертаційного дослідження. У сучасних умовах, в Україні відбувається ряд подій, які суттєво впливають на цивільно-правові відносини, зокрема на відносини щодо використання торговельних марок у мережі Інтернет. Дослідження зазначених відносин стало актуальним не лише з моменту розвитку Інтернет мережі й переміщення відносин до цієї мережі, а й поширене використання Інтернету в сьогоденних реаліях – повномасштабних бойових діях військових формувань країни агресора – РФ на території України, що почалось гібридно з 2014 року та повномасштабно з 24 лютого 2022 року. Разом з тим, зазначене вище обґрунтовано тим, що економічний і соціальний розвиток України, у тому числі й інших країн (зокрема країн ЄС, США, Великобританії, тощо), неможливо без належного нормативно-правового регулювання відносин щодо прав інтелектуальної власності, серед яких права власності на торговельні марки, а особливо регулювання таких відносин у мережі Інтернет.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження безпосередньо відповідає науково-дослідній програмі кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» «Цивілістичний вимір інтеграційного розвитку України» на 2016–2020 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016–2020 роки (державний реєстраційний номер 0116U001842), а також відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» «Проблеми реалізації й захисту цивільних прав та інтересів з погляду антропологічного підходу в цифрову еру» на 2021-2025 рр. як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя людини у людино центристському вимірі в цифрову еру» на 2021-2025 рр. (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Оцінюючи зміст дисертаційної роботи в цілому, можна відзначити, що подана на захист дисертація представляє собою завершене та самостійне дослідження актуальної теми як для науки цивільного права, так і для практики. Сформульовані автором мета та завдання дослідження визначені точно та логічно, відповідають об'єкту і предмету дослідження. В процесі вивчення проблеми автором було використано сучасний методологічний інструментарій, що сприяло отриманню надійних та обґрунтованих висновків.

Логічною видається **структура дисертації**: три розділи за змістом і назвами достатньо повно розкривають тему роботи. Перший розділ присвячений огляду літератури з досліджуваної теми, розгляду торговельної марки як об'єкта захисту в мережі Інтернет, розгляду розвитку законодав-

ства щодо цивільної відповідальності за неправомірне використання торговельної марки в мережі Інтернет.

Другий розділ пов'язаний із розглядом загальної характеристики цивільної відповідальності за неправомірне використання торговельної марки, в тому числі розгляду поняття, підстав та умов цивільної відповідальності за неправомірне використання торговельної марки в мережі Інтернет, а також правомірних та неправомірних (паразитичних) способів використання торговельної марки в мережі Інтернет.

В третьому ж розділі автор досліджує захист прав власника торговельної марки при її неправомірному використанні в мережі Інтернет, зокрема досліджує поняття, особливості, способи такого захисту.

Системний підхід до вивчення питань проблематики теми дозволив авторці повно і всебічно розкрити предмет дослідження. Запропоновані наукові висновки та рекомендації мають належний рівень обґрунтованості, характеризуються як теоретико-правовим, так і прикладним спеціально-юридичним значенням. Оформлення структурних підрозділів, тексту та посилань здійснено у відповідності до встановлених вимог.

Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків дослідження. Переважна більшість висновків та наукових положень дисертаційного дослідження В.В. Мінковського є достатньо обґрунтованими та достовірними, оскільки обумовлені використанням сучасної методології пізнання, застосуванням сукупності загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, врахуванням новітніх здобутків вчених-правознавців, залученням норм чинного законодавства України.

Позитивно характеризує представлену дисертацію, насамперед, багатогранна дослідницька база, в якій використані найавторитетніші теоретичні джерела в галузі цивільного права. Також, автор провів глибокий аналіз спеціальної літератури, присвяченої проблематиці роботи, що дало можливість сформулювати та обґрунтувати власну точку зору в тій чи іншій

науковій дискусії, яка ведеться навколо досліджуваних проблем. Основні положення дисертаційного дослідження опрацьовані із залученням певного масиву спеціальної літератури.

Заслуговує на увагу висновок автора щодо необхідності внесення відповідних зміни до окремих норм Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг», зокрема викласти положення абзацу третього частини четвертої статті 16 зазначеного Закону України, а саме «застосування її в діловій документації чи в рекламі та в мережі Інтернет» у наступній редакції: «застосування торговельних марок в діловій документації, рекламі та в інші способи, зокрема на вебсторінках та/або вебсайтах у мережі Інтернет тощо». Таке формулювання значною мірою розширить коло випадків, у яких визнається використання торговельної марки.

Цікавим є висновок щодо необхідності надання удосконаленого визначення правової дефініції поняття «Інтернет» у технічному та соціальному аспектах, що на нашу думку, є більш розгорнутим ніж те, що міститься в законодавстві України, зокрема в Законі України «Про електронні комунікації» та повинно бути закріплено в Законі України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг», адже наявність чіткого категорійного апарату в профільному законодавстві унеможливило б виникнення прогалин у праві, що у свою чергу полегшить вирішення проблемних питань у частині захисту прав на торговельні марки, та застосування цивільної відповідальності за неправомірне використання торговельної марки в мережі Інтернет до винної особи..

Ці та низка інших висновків В.В. Мінковського в сукупності з використанням методологічним інструментарієм дозволили забезпечити належний рівень доктринального осмислення теми та сформувані відповідні елементи наукової новизни дисертаційного дослідження, які виносяться на захист.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що у віт-

чизняній цивільно правовій науці проведено перше комплексне та системне дослідження цивільної відповідальності за неправомірне використання торговельних марок у мережі Інтернет за законодавством України, окремих аспектів міжнародного правового регулювання відносин стосовно захисту прав власності на торговельні марки в мережі Інтернет, на основі чого було обґрунтовано нові наукові положення та розроблено пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання в цій сфері, що спрямовано на подальший розвиток теоретичних аспектів цивільного права шляхом надання науково обґрунтованих пропозицій з вдосконалення правових категорій, понять, конструкцій та цивільного законодавства з урахуванням сучасних вимог і тенденцій адаптації національного законодавства.

Звертає на себе увагу удосконалене визначення поняття «торговельний майданчик», під яким слід розуміти комплекс матеріально-технічних засобів, що слугує для забезпечення користувачам доступу до електронної комерції та на якому представлено товари або вебсайти різних продавців у тому самому доменні.

Згадані та інші положення наукової новизни підтверджують ґрунтовність поданого на рецензію наукового дослідження В.В. Мінковського.

Практична і теоретична значимість отриманих результатів дисертаційного дослідження дослідження полягає в можливості їх використання в таких сферах, як: - науково-дослідній, окремі певні результати дослідження можуть бути використанні в якості підґрунтя для подальшого удосконалення концепції права власності на торговельні марки в мережі Інтернет. Звертається увага, що 15 сформульовані в дослідженні висновки направлені на розширення теоретичного уявлення про нормативно-правове регулювання відносин щодо торговельних марок та їх використання в мережі інтернет і його значення в забезпеченні ефективного захисту прав та інтересів власників торговельних марок; - сфері правотворчості, певні положення та висновки дослідження можуть бути вико-

ристанні в законотворчій діяльності, а також у процесі рекодифікації цивільного законодавства України. Разом з тим, відповідні результати дослідження можуть бути використані в діяльності суб'єктів правовідносин стосовно захисту прав власності на торговельні марки в мережі Інтернет. Також, практичні положення щодо вдосконалення відносин у сфері права власності на торговельні марки в мережі Інтернет, можуть бути враховані та використані при розробці законів і підзаконних актів у зазначеній правовій сфері; - навчально-методичній, наявні матеріали, висновки, а також результати наукового аналізу та дослідження, можуть бути використані під час складання навчальних посібників, підготовці науково-методичних рекомендацій з цивільного права, а також при викладанні курсів «Цивільне право України», «Цивільне процесуальне право України», «Право інтелектуальної власності», «ІТ право»; - у науково-дослідній сфері – висновки дисертаційного дослідження можуть слугувати підґрунтям для подальшого вдосконалення цивільного та господарського законодавства України.

Повнота викладу положень дисертації в роботах, опублікованих автором. Основні теоретичні й практичні висновки, положення та пропозиції дисертаційного дослідження викладені в 5 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях (зокрема, одна стаття опублікована в закордонному збірнику наукових праць) та 7 тезах доповідей на наукових та науковопрактичних конференціях. Основні наукові висновки дослідження було апробовано на наукових конференціях, за результатами яких опубліковано тези доповідей.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Поряд із загальною позитивною оцінкою проведеного дослідження воно не позбавлене окремих спірних положень, які мають дискусійний характер та потребують уточнення або ж додаткової аргументації авторкою під час публічного захисту.

1. У дисертаційному дослідженні зазначається, що доменне ім'я є одним з інструментів неправомірного використання торговельної марки в мережі Інтернет. Було б доцільно розглянути чи здійснюється перевірка доменного імені органом, яка здійснює його реєстрацію.

2. Автор зазначає, що до осіб, які мають право виконувати рішення суду відносять державних виконавців та приватних виконавців. Доцільно було б уточнити чи існують випадки, у яких приватні виконавці не можуть виконувати рішення про стягнення майнової та моральної шкоди, завданої неправомірним використанням торговельної марки в мережі Інтернет.

3. При розгляді виконавчого провадження, автор зазначає, що під час відкриття виконавчого провадження виконавець виносить постанови «Про стягнення з боржника виконавчого збору», «Про стягнення з боржника основної винагороди» та «Про розмір мінімальних витрат виконавчого провадження». На нашу думку було б доречним уточнити що саме входить до мінімальних витрат виконавчого провадження, який їх розмір та як вони відшкодовуються.

Втім, висловлені зауваження та рекомендації не стосуються концептуальних положень та висновків дисертації та мають здебільшого дискусійний або ж уточнюючий характер, що в цілому не зменшує загальну позитивну оцінку від дисертаційного дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час аналізу рецензованої дисертації та опублікованих праць В.В. Мінковського фактів порушення академічної доброчесності не виявлено.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Мінковського Вадима Вадимовича на тему «Цивільна відповідальність за неправомірне використання торговельної марки в мережі Інтернет» є самостійною, завершеною науковою працею, в якій містяться наукові положення та науково обґрунтовані результати, що розв'язують важливу науково-

прикладну проблему, що виникає при вчиненні правочинів відчуження об'єктів комунальної власності.

Рецензована дисертація за змістом, обсягом, оформленням і науковою новизною відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Мінковський Вадим Вадимович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент,

доцент кафедри права інтелектуальної
власності і патентної юстиції
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
к.ю.н., доцент

Наталія БААДЖИ

